

Betegnelse for garn eller varer fremstillet af mindst 50 % heluld eller varer med enten kæde eller skud af heluld.

Blanduld, en ('blan,ul') flertal mangler, no.: blandull, sv.: blandylle, fr.: laine (f) mixte, eng.: part wool, ty.: Mischwolle (f).

Betegnelse for garn eller varer fremstillet med et for garnet eller varen væsentligt uldindhold på mindre end 50 %.

Kardegarn, et ('kardə,gar'n) også kaldet strøggarn, flertal det samme eller, i betydningen flere sorter garn, -er, no.: kardegarn, sv.: kardgarn, kardullsgarn, streichgarn, fr.: fil (m) de laine (f) cardée, eng.: woollen yarn, ty.: Streichgarn (n).

Betegnelse for garn spundet af karded, ukæmmet heluld, halvuld eller blanduld, samt for varer af sådant garn.

Kardet garn, et ('ka-rdəð ,gar'n) flertal karded garn, no.: kardet garn, sv.: kardat garn, fr.: fil (m) cardé, eng.: carded yarn, ty.: kardiertes Garn (n). *Fællesbetegnelse for garner spundet af fibre, der er karded, men ikke kæmmede før spinningen.*

NB, Anvendes ikke om garn indeholdende uld; (se kardegarn).

Kamgarn, et ('kam,gar'n) flertal det samme eller, i betydningen flere sorter garn, -er, no. og sv.: kamgarn, fr.: fil (m) de laine (f) peignée, eng.: worsted yarn, ty.: Kammgarn (n). *Betegnelse for garn spundet af kæmmet ren uld, samt for varer fremstillet af et sådant garn, eventuelt indeholdende højst 5 % effektgarner af andre fibre.*

Blandingskamgarn, flertal det samme eller, i betydningen flere sorter garn, -er. *Betegnelse for garn spundet af kæmmet materiale, hvoraf en væsentlig del skal være ren uld, samt for varer af sådant garn.*

Kæmmet garn, et ('kæməð 'gar'n) flertal kæmmede garner, no.: kjemmet garn, sv.: kammat garn, fr.: fil (m) peigné, eng.: combed yarn, ty.: gekämmtes Garn (n).

Fællesbetegnelse for garner, spundet af fibre, der er kæmmede før spinningen.

NB, Anvendes ikke om kæmmet ren uld; (se kamgarn).

Forslag 4 **FORSLAG TIL TERMINOLOGI VEDRØRENDE BOMULD** DK 677.21

Bomuld, en ('bām,ul') flertal mangler (fra middelnedertysk bomwulle, egentlig = uld fra træ), no. og sv.: bomull, fr.: coton (m), eng.: cotton, ty.: Baumwolle (f).

Frøhårene fra bomuldsplanten (Gossypium).

Død bomuld, en ('dø'ð) flertal mangler, no. og sv.: dødbomull, fr.: coton (m) mort, eng.: dead cotton, ty.: tote Baumwolle (f).

Udviklede og umodne bomuldsfibre, som giver vanskeligheder i spinning og/eller farvning.

Egrenering, (egræ'ne'ren) flertal -er (af fransk égrener = tærse).

no.: ginning, sv.: avfröingsproces, fr.: égrenage (m), eng.: ginning, ty.: Egrenierung (f), Entkörnung (f).

Den mekaniske proces som skiller bomuldsfibre fra frøene.

Klasning, en ('klas,neg) flertal -er (af engelsk classing), no.: klassing, sv.: klassning, fr.: classement (m), eng.: classing, ty.: Abschätzen (n), Klassieren (n), Arbitrage (f).

En bedømmelse af bomuldens handels- og brugsværdi med hensyn til grad, stapellængde og karakter.

Klasning sker oftest ved bedømmelse af håndprøver (håndklasning), men kan suppleres med laboratorieprøvning (teknisk klasning).

Grad, en ('gra'ð) flertal -er (af latin gradus = trin), no. og sv.: grad, fr.: grade (f), classe (f), eng.: grade, ty.: Klasse (f).

Bomuldens renhed, farve, samt egreneringens kvalitet.

Stabellængde eller Stapellængde, en ('sda'bæl,læg'də) flertal -r (af tysk Stapel = bundt, bunke), no.: stapellængde, sv.: stapellängd, fr.: longueur (f) de fibre (f), eng.: length of staple, ty.: Stapellänge (f).

Den fiberlængde, hvorefter bomulden forhandles.

Karakter, en ('karag'te'r) flertal -er (lånt fra fransk caractère, fra græsk charaktér, af græsk charásein = indriste, præge),

no.: karakter, sv.: karaktär, fr.: caractère (m), eng.: character, ty.: Beschaffenheit (f).

De egenskaber hos bomulden, som ikke omfattes af grad og stapellængde, f. eks. fiberfinhed, -styrke, ruhed, modenhed.

Stabeldiagram eller Stapeldiagram, et ('sda'bældia,gram') flertal -mer (af stapel + diagram, af græsk diágramma = tegning, linie),

no. og sv.: stapeldiagram, fr.: diagramme (m) de fibre (f), eng.: staple diagram, staple array, ty.: Stapeldiagram (n).

En fordeling efter længde af bomuldsfibre i en udtaget prøve.

Neps, flertalsord ('næbs) (identisk med engelsk neps),

no., sv., fr. og eng.: neps, ty.: Nissen (fpl).

Enkelte som regel defekte bomuldsfibre i sammenfiltret tilstand.

Irrigated, adj. brugt substantivisk ('iri,ge'ted) (identisk med engelsk irrigated = overrislet),

no.: irrigated, sv.: irrigated, konstbevattnad, fr.: irrigué, eng.: irrigated, ty.: berieselt, irrigiert.

Bomuld, der under dyrkningen bliver kunstigt vandet.

Raingrown, adj. brugt substantivisk ('re'in,gro'wn) (identisk med engelsk raingrown),

no. og sv.: raingrown, fr.: non irrigué, eng.: rain-grown, ty.: nicht irrigiert.

Bomuld, der under dyrkningen får sin eneste vandning af regnen.

Copyright
Terminological
København

Indkommet kritik af forslagene 2, 3 og 4.

Forekomsten af udtalebetegnelser, flertalsbøjning og angivelse af køn i alle tre forslag er blevet betegnet som overflødig. Da det er praktisk, navnlig over for udlandet at have en udtale-, bøjnings- og kønsbetegnelse, vedtog man at bibeholde disse. Et forslag om kun at bruge udtalebetegnelsen, når ordenes udtale var tvivlsom, forkastedes, da man så måtte diskutere, hvornår der var tvivl om udtalen.

Til forslag 2 er indkommet følgende kritik:

Natursilke. Notens foreslås ændret til: »Silke bliver spundet af silkesommerfuglen Bombyx mori's larve. Denne Bombyx mori bliver opdrættet. Silken har to bestanddele: den egentlige silkestråd, fibroinen, og silkelimen, sericinet. Sidstnævnte bliver fjernet ved afkogning af silken. Foruden denne silke fra Bombyx mori findes den såkaldte tussahsilke. Tussahsommerfuglen *Antheraea paphia* lever vildt i naturen og bliver altså ikke opdrættet.« Da man fandt den oprindelige formulering kortere og klarere, beholdtes denne.

Græge. Definitionen foreslås ændret til: »Usnoet silke bestående af 3 til 5 kokontråde alt efter titer og udelukkende holdt sammen af silkelimen. Anvendes i almindelighed rå til kædegarn«. Også i dette tilfælde beholdtes den oprindelige formulering.

Organzin. »Anvendes især til kædegarn«, foreslås ændret til: »bliver først og fremmest anvendt som strengfarvet garn til kædegarn«. Endvidere foreslås z i ordet ændret til s. Ingen af disse indvendinger blev taget til følge; til sidste forslag fremhæves, at stavemåden med z er den oprindelige, s og z som betegnelse for snoningsretning ændres her og de øvrige steder i forslaget til S og Z som i international standard.

Grenadine. Til definitionen foreslås tilføjet: »bliver benyttet til kædegarn«. Norsk grenadin, der også kan hedde grenadine, foreslås brugt i den sidste form. Mens man ikke fandt det nødvendigt med den første tilføjelse, besluttedes det at bruge norsk grenadine, da denne form dels var yngre end grenadin, dels var i overensstemmelse med svensk og dansk.

Trame. »ca. 135 tvindinger« foreslås ændret til »fra 100—150 tvindinger«. Denne ændring vedtog man at benytte, da den var præcisere end den oprindelige.

Silkecrêpe. I definitionen foreslås »enten... eller« erstattet med »og«. Ordet crêpe foreslås fordansket til krep og fransk crêpe skrevet med kønsangivelse: fr.: crêpe (m). Det første kunne man ikke tage hensyn til, da man mente ændringen var ukorrekt. De to sidste indvendinger blev taget til følge, således at formen silkekrep blev skrevet jævnsides med silkecrêpe, og fransk crêpe fik tilføjet (m).

Betyngt silke foreslås ændret til **tyngt silke**. Dette fandt man ikke i overensstemmelse med dansk sprogbrug.

Til forslag 3 er indkommet følgende kritik:

Uld. »deres navne« foreslås ændret til: »tilføjelse af dyrenes navne«, og **hindestreg** foreslås anvendt ved **angora**, **mohair** o. s. v. Disse ændringer tiltrådte man.

Dækhår. Fransk jarre (f) skal være fr.: jarre (m),

da jarre har en anden betydning i femininum. Denne rettelse vedtog man.

Heluld. Svensk helylle bør have (n) tilføjet, da ordets køn afviger fra dansk og norsk. Også dette vedtoges.

Kardegarn foreslås erstattet med **kardgarn**, **karduldgarn** eller blot **uldgarn**, da kardegarn i udtalen ligner kardet garn. Da denne lighed ikke vil skabe vanskeligheder i praksis, foretrak man at beholde kardegarn i samme form.

Til forslag 4 er indkommet følgende kritik:

Død bomuld foreslås skrevet i eet ord ligesom i norsk og svensk. Dette mente man ikke, der var grund til at gøre.

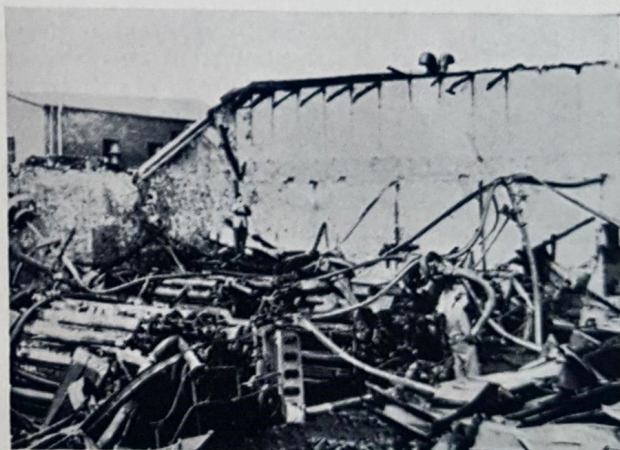
Egrenering. En fællesnordisk betegnelse for egrenering efterlyses. Fransk egrenage var skrevet uden accent. Man fandt ingen grund til at ændre det almindelig brugte ord egrenering, trykfejlen egrenage for egrenage rettedes.

Klasning. Ordet betegnes som en udansk dannelse. Det foreslås skrevet klasning ligesom på norsk. Da ordet anvendes i formen klasning og er dannet i overensstemmelse med dansk sprogbrug, fandt man ingen grund til at ændre ordet.

Stapellængde foreslås erstattet med **stabellængde**, da dansk har ordet stabel med b. Flertal -er bør ændres til flertal -r. Fransk longueur skal staves longueur. Alle disse ændringer blev taget til følge, således at stabellængde står sammen med stapellængde som opslagsord, og trykfejlene rettes.

Stapeldiagram foreslås ligeledes stavet med b, flertal bør ændres fra -er til -mer, fransk diagramme er (m). Også disse tre ændringer blev vedtaget, stabeldiagram skrives som opslagsord ved siden af stapeldiagram, og fejlene i køns- og flertalsangivelserne rettes.

Ellen Madsen.



Branden på Herning klædefabrik

er beskrevet i en artikel af brandinspektør S. K. Kristensen i *Brandfare og Brandværn* nr. 11/1953 s. 103—106. Den samlede skade beløb sig til 2 mill. kr. Hvorledes branden er opstået er if. et brev af 26. marts endnu ikke opklaret.